

Jaume Barrachina, homenot

Jaume Barrachina amb el cuiner francès Paul Bocuse
ARXIU PERSONAL JAUME BARRACHINA.

Diu encertadament en Bonaventura Bassegoda que si Josep Pla i Jaume Barrachina haguessin coincidit en un determinat temps, el primer li hauria dedicat un dels seus Homenots. Era algú especialment vinculat a l'Empordà, a més d'una de les poques persones que podien presentar-se a El Bulli sense avisar i li paraven taula. Amb aquestes dues credencials segur que qui desconeixi de qui parlo tindrà curiositat per saber-ho. Amb en Jaume pagava la pena veure passar el temps amb un cigar havà a la mà, sempre després d'un àpat pantagruèlic regat amb vins selectes. Era un historiador de l'art excepcional, únic, amb una cultura inabastable i una memòria prodigiosa que li atorgaven una capacitat de conversa amb registres infinits. Podies parlar amb ell de Flaubert, de Josep Pla i molta altra bona literatura, actual i no tant; o d'història de l'art medieval i de pintura espanyola del segle d'or, perquè de tot en sabia. La gastronomia era una de les seves debilitats, i no fallava mai en la seva peregrinació anual a la

Borgonya en temps de verema. Un cop va dir-me que em portaria a un lloc, no recordo on, a menjar uns ous de guatlla servits en unes culleretes de plata del segle XVI, cosa que el satisfia especialment perquè barrejava dos dels seus mons. No va poder ser, i tampoc vam arribar a culminar una excursió a Llançà per menjar una bullabessa que estava programada.

Jaume Barrachina va ser durant més de quaranta anys director i conservador del Museu del Castell de Peralada, és a dir, el museu on es conserven les col·leccions d'art de la família Suqué-Mateu, a més de la seva cèlebre biblioteca. Aquella residència senyorial era gairebé com casa seva i visitar-la amb ell era un luxe. Coneixia la intrahistòria de cadascuna de les peces com ningú, i les explicava amb la passió d'un nen enjogassat. Mentre ho feia, aquells ulls clars i petits, d'entremaliat, s'il·luminaven i t'enlluernaven, i aquella tan característica veu d'oboè –manlleva l'expressió de l'amic Artur Ramon– ressonava aguda per les parets de les estances. Ell era, tanmateix, la peça més important de la col·lecció, per l'excepcionalitat que el definia, per la raresa del seu ser, per la qualitat dels coneixements que atresorava.

Els Suqué-Mateu eren conscients del que tenien en la persona del Jaume. El valoraven i li demostraven reconeixement, perquè era el millor custodi que podia tenir la fabulosa col·lecció que posseeixen. Ho han demostrat novament amb el finançament d'un llibre d'homenatge en què diferents col·legues i amics hem escrit en remembrança del Jaume (Passió per l'art d'alta època. Estudis en record de Jaume Barrachina Navarro, Peralada, Fundació Castell de Peralada, 2022). Es tracta d'un volum coral a cura de Bonaventura Bassegoda i Maribel González que aplega els estudis de catorze autors que enfilen els camins per on va transitar el Jaume, que són, principalment, els de l'art medieval i la història del col·leccionisme. A banda, el llibre inclou un text inèdit de l'homenatjat i un recull de tota la seva bibliografia publicada, que és especialment valuós perquè ell no s'havia preocupat de redactar el seu currículum –mai li va ser necessari–. L'obra va presentar-se a la biblioteca del castell de Peralada el diumenge 24 de juliol i, en acabar, vam anar a celebrar-ho com a ell li hauria plagut, gaudint de bones viandes i caldos, amb barrets de la seva col·lecció presidint cadascuna de les taules.

No cal insistir que aquesta publicació era del tot pertinent, perquè el protagonista havia fet mèrits suficients per

merèixer-la. En Jaume va traspasar el 2020, però no va voler marxar sense deixar organitzat el seu llegat material, especialment, tot allò relatiu a la seva col·lecció personal, que era ben variada i de contingut eclèctic. Hi sobresortien peces d'escultura medieval, però també dibuixos i altres tipus d'objectes. A les darreres voluntats no va oblidar-se del museu que havia gestionat durant tants anys, al qual ha llegat les millors obres de la seva col·lecció, com els fragments escultòrics procedents de la portalada romànica de Sant Pere de Rodes, una raríssima creu processional gòtica pintada pel Mestre de la Porciúncula, o diferents olis de Francisco Camilo, Antonio Frías Escalante i Antoni Viladomat. Algunes d'aquestes obres s'han instal·lat en una de les capelles del castell que el personal del museu, irònicament, ha batejat com a "capella de Sant Jaume Barrachina", cosa que segurament l'hauria fet riure per l'enginy de la proposta.

Els que ens dediquem a la història del col·leccionisme sabem que els col·leccionistes esdevenen immortals a través de les seves col·leccions. El Jaume n'era conscient, i amb aquesta cessió ha volgut viure per sempre més al museu que tantes satisfaccions li ha donat. No se m'acut un final més escaient.

*Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 02-08-2022, Pàgina 32

-El Punt Avui. Nacional 02-08-2022, Pàgina 22

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2174508-jaume-barrachina-homenot.html>